

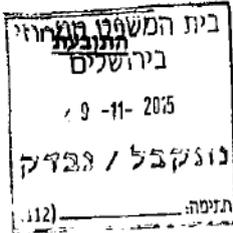
בית המשפט המחוזי בירושלים
ואטוריוני רוצים את הטבע בע"מ
ת"צ 11-11-61074
סוג עניין: תובענה ייצוגית לפי חוק להגנה הצרכן
תאריך פתיחה: 29 נובמבר 2015
רמת חיסיון: פתוח לציבור

**בית המשפט המחוזי
בירושלים**

בעניין:

לאה וטורי ת.ז. 056785843

ע"י בייכ עו"ד יוחי גבע,
מדרך מאיר ויסגל 2, פארק במדע, רחובות, 76326
טל: 08-9102344, פקס: 08-9102361

- נגד -

רוצים את הטבע בע"מ, ח.פ. 514057298

מרח' דרך בר לב חיים 210, תל אביב, 6753714

הנתבעת

סכום התביעה הקבוצתית: ₪ 5,000,000

סכום התביעה האישית: ₪ 70

מהות התביעה: ייצוגית - הצהרתית/כספית

תובענה ייצוגית

1. תובענה זו עניינה בהפרה בוטח של הוראות הדין ובהטעיית הצרכן. כה בוטה ומקוממת היא הפרת הדין במקרה זה, דבר המעורר תהיות אודות תפקודם (הלקוי) של גורמי האכיפה במדינת ישראל שתפקידם, בין היתר, לאכוף את הוראות הדין על יצרני מזון.
2. המשיבה הינה יבואנית ואו יצרנית ואו משוקת של מגוון רחב של מוצרי מזון.
3. חלק מאותם מוצרים הם אינם מוצרים בריאותיים, לשון המעטה. מדובר במוצרים בעלי ערכים תזונתיים בעייתיים, ולעיתים כוללים אף רכיבים בעייתיים.

4. מהצילומים שיצורפו לבקשת האישור דן, לא ניתן יהיה לזהות את הסימון התזונתי. איננו מתנצלים על-כך – זו אשמת המשיבה. המשיבה בחרה להתעלם מהוראות הדין, ולפרט את הערכים התזונתיים באותיות קטנטנות שגודלן קטן מ-1.5 מ"מ. בהתאם להוראות הדין, גודלן של האותיות נדרש להיות **לפחות** 1.5 מילימטרים.
5. יתר על כן, הסימון התזונתי נדרש ומחוייב להעשות בטבלה.
6. לא כך נהגה המשיבה, פשיטא מכיוון שברצונה להעלים מלקוחותיה את הערכים התזונתיים הבעייתיים.
7. המבקשת, צרכנית מן השורה, איננו מסוגלת לקרוא את הערכים התזונתיים. יובהר, כי המבקשת היא איננה לקויית ראייה. יחד עם זאת, עם הגיל, נחלשת באופן טבעי הראייה. המבקשת איננה מסוגלת לקרוא את הערכים התזונתיים כאשר גודל האות נמוך מ-1.5 מ"מ. הדבר גורם למבקשת לעוגמת נפש רבה. המבקשת אף רכשה וצרכה את מוצר המשיבה, ובשל העובדה שלא הייתה מסוגלת לקרוא את הסימון התזונתי, לא ידעה היא כי המוצר אוהז בסימון תזונתי שאיננה התכונה לצרוך.
8. זוהי הפרה בוטה של הוראות הדין, יחידה מסוגה, אשר מחייבת התערבות מצד ביהמ"ש הנכבד לאור אוזלת ידן של רשויות האכיפה. חלק גדול מהצרכנים אינם מסוגלים לעיין ברשימת הערכים התזונתיים. הפר הוראות הדין גורמת לחם לאימוץ בלתי סביר של העיניים, ולצריכת המוצרים ללא ידיעה בסיסים אודות תכונותיהם. סעד מרכזי במסגרת תובענה זו הינו מתן צו המורה על תיקון האריזות נשוא תובענה זו, ותיקון ככלל, דרך הסימון של המשיבה, על כלל מוצריה המפריס, לרבות כלפי העתיד, כך שאלו יסומנו כנדרש בגודל אות מינימאלי של 1.5 מילימטרים, וכן כי רשימת הערכים התזונתיים.
9. בנוסף, יש מקום לפסוק פיצוי בגין הפגיעה באוטונומיה. פגיעה זו היא איננה עניין ערטילאי לענייננו. מרבית הצרכנים, **התמונת מעידן**, אשר רכשו וצרכו את המוצר, עשו כן ללא מודעות לתכונותיהם, וערכיהם התזונתיים, שהוסתרו מהם בידי המשיבה.
10. בידי המבקשת אריזות המוצר, ואלו יוצגו לבית המשפט, ככל שהדבר יתבקש.
11. עד כאן תמציתם של דברים וכעת נפרטם. **וכך יהא סדר הדיון**: נתחיל בהרצאת העובדות כסדרן. נמשיך בפירוט העילות המשפטיות העומדות למבקש ולחברי הקבוצה. ונקטח בעמידה על התקיימות התנאים לאישור התובענה כייצוגית.
12. המשיבה, הינה יבואנית ואו יצרנית ואו משווקת של מוצרים רבים, בתחום המזון.
- פרטים בדבר המשיבה מאתר רשם החברות מצ"ב **כנספת "3"** לבקשה זו.
13. בין היתר, מייבאת ומשווקת המשיבה מוצרי מזון רבים, לרבות המוצר נשוא בקשת האישור (להלן: **"המוצר"**).

- תמונות אריזת המוצר מצ"ב **כנסת 4** לבקשה זו.

14. תובענה זו עניינה בהפרת הוראות הדין בידי המשיבה ביחס לסימון הערכים התזונתיים על גבי המוצר.
15. המשיבה בחרה להתעלם מהוראות הדין, ולפרט את רשימת הערכים התזונתיים באותיות ובספרות קטנטנות. גדלן של האותיות בסימון התזונתי קטן מ-1.5 מ"מ. ניתן ללמוד על עובדה זו מעיון בתמונות שצורפו לעיל.
16. ייתכן, כי המשיבה עושה כן במתכוון ועל מנת להסתיר מהלקוחות את הערכים הבעייתיים של מוצרים אלו. גם לו ייטען אחרת, הרי שלבטח זכותו של הצרכן לבחור האם לצרוך מוצרים אלו, אם לאו.
17. בשל סימון הערכים התזונתיים באותיות קטנטנות, מרבית הצרכנים אינם מסוגלים לעיין ברשימת הערכים התזונתיים בטרם הקניה, ואף לאחריה, ללא שיסבלו מכאב ראש קל. בקרב חלקים רבים באוכלוסיה, בעיקר באוכלוסיה מבוגרת יחסית, הראיה נחלשת באופן טבעי, וצרכנים אלו פשוט אינם מסוגלים לקרוא את האותיות הקטנטנות ולקבל תמונה בהירה אודות תכונותיו של המוצר הנרכש. אין מנוס מהמסקנה כי מאחורי עובדות אלו עומדת כוונת מכוון, וזאת לאור "הטרנד הבריאותי" הגורם לצרכנים לרכוש מוצרים בריאים ככל שניתן.
18. המבקשת, הינה לקוח מן השורה של המשיבה.
19. המבקשת רכשה את המוצר נשוא בקשת האישור. המבקשת רכשה את המוצר למרות שחתקשה מאוד (ולמעשה לא הצליחה) לקרוא את רשימת הערכים התזונתיים, ועשתה זאת בהסתמך על המוניטין של המשיבה.
20. גם לאחר הרכישה, המבקשת פשוט לא הצליחה לעיין בסימון התזונתי (הנסיון אף גרם לה לכאב ראש קל וצרכה את המוצר ללא ידיעה בסיסית אודות תכונותיו הבסיסיות.
- בשלב זה בחרה המבקשת לפנות לייעוץ ומשפטי, במסגרתו הובהר לה כי מוצריה של המשיבה אינם מסומנים כנדרש בהתאם להוראות הדין. כמו כן נחרדה המבקשת לגלות כי המוצר אותו צרכה אוחז בערכים תזונתיים, מהם ביקשה להימנע מלצרוך. המבקשת לא היתה רוכשת או צורכת מוצר זה לו ידעה מהן העובדות לאשורן. בנסיבות העניין, ועל מנת למנוע הטעייה של צרכנים נוספים, בחר המבקשת להגיש תובענה ייצוגית זו.
21. יסודות עולת "הפרת חובה חקוקה" מנויים במסגרת הוראות סעיף 63 לפקודת הנויקין, הקובע באופן הבא:

(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליה נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי כשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני.

22. בהלכת ביהמ"ש העליון בע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לו(1) 113, בעמ' 139, פורטו היסודות הנדרשים לצורך קיום עוולת הפרת חובה חקוקה, שהינם:

- א. קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק.
- ב. החיקוק נועד לטובתו של הניזוק.
- ג. המזיק הפר את החובה המוטלת עליו.
- ד. ההפרה גרמה לניזוק נזק.
- ה. הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

קיומח של חובה בדין

23. צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון), תשנ"ט 1998 קובע באופן הבא בסעיף 2:

"(א) סימון מוצר מזון ארוז מראש יהיה כמפורט בתקן ישראלי ת"י 1145 - סימון מזון ארוז מראש - מתמוח תשמ"ב (נובמבר 1981) - כפי שתוקן בגליונות תיקון מס' 1 מתמוח תשמ"ב (יולי 1982), בגליון תיקון מס' 2 מאלול תשמ"ט (ספטמבר 1989), בגליון תיקון מס' 3 מאב תשנ"ה (יולי 1995) ובגליון תיקון מס' 4 מתמוח תשמ"ו (יוני 1996)..."

24. סעיף 9(א) לחוק התקנים, תשנ"ג 1953 קובע באופן הבא:

"לא ייצר אדם מצרך, שמיפרט שלו נקבע כתקן רשמי, ולא ימכרו, ולא יבאו ולא ייצאו, ולא ישתמש בו ככל עבודה שהיא, ולא יבצע עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו כתקן רשמי, אלא אם התאימו המצרך או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי, או אם נקבעה הוראה אחרת באכרזה שבה הוכרז התקן כתקן רשמי."

25. תקן ישראלי 1145 הינו תקן רשמי. תוקפו נובע הן מהוראות חוק התקנים והן מהוראות צו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון).

- הוראות תקן ישראלי 1145 מצייב כנספת "5" לבקשה זו.

26. תקן ישראלי 1145 מתייחס בסעיף 3.9 לגודל האותיות והספרות במסגרת הסימון התזונתי. סעיף 3.9 לתקן קובע באופן הבא:

"גודל האותיות העבריות והספרות שבסימון יהיה לפחות כנקוב בטבלה 1. גודל האותיות בלועזית לא יהיה גדול מגודל האותיות בעברית. גודל האותיות של השם המקובל לא יהיה גדול מגודל האותיות של שם המזון כפול 3:

טבלה 1

גודל מינימאלי של האותיות והספרות (מ"מ)

התכולה (ג' או מ"ל)	שם המזון, תכולה	שם היצרן, שם היבואן, שם המשוק, שם האורז	תאריך	רכיבים, כתובת
עד 10	1.5	1.5	1.0	1.0
מעל 10 עד 25	1.5	1.5	1.0	1.0
מעל 25 עד 50	1.5	1.5	1.5	1.5
מעל 50 עד 250	2.0	1.5	1.5	1.5
מעל 250 עד 450	3.0	2.0	2.0	1.5
מעל 450 עד 900	3.0	2.0	2.0	1.5
מעל 900	4.0	2.0	2.0	1.5

27. הווה אומר, האותיות והספרות ברשימת הרכיבים צריכות להיות בגודל מינימאלי של 1.0 מ"מ עד למשקל/נפח מוצר של 25 גרם/מ"ל, ו-1.5 מ"מ ממשקל/נפח של 25 גרם/מ"ל ומעלה.

28. תקנות בריאות הציבור (סימון תזונתי), תשנ"ג 1993, קובעות באופן הבא בסעיף 5:

"אופן הסימון

5. (א) הסימון התזונתי ייעשה על ארצות המזון במקום בולט לעין, בתוך מסגרת, בצורת טבלה, בנוסח בעברית ובסדר כמצויין בתוספת הראשונה.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) אם קטנה האריזה מכדי לאפשר סימון תזונתי בטבלה כאמור, הוא יסומן בשורה או בשורות, לפי הענין.
- (ג) האותיות בסימון התזונתי יהיו בגודל המפורט בטבלה 1 בתקן ישראלי ת"י 1145 תמו תשמ"ב (כ) יולי - (1982 סימון מזון ארוז מראש, לענין סימון רכיבי המזון).

- תקנות בריאות הציבור (סימון תזונתי) מצ"ב **בנספח "6"** לבקשה זו.

29. הווה אומר, גודל האותיות והספרות המינימאלי בטבלת הסימון התזונתי נדרש להיות כגודל המינימאלי לעניין רשימת הרכיבים. בנוסף, הסימון צריך להתבצע בצורה של טבלה.

30. עוד נוסף, כי תקן ישראלי 1145, קובע הוראות רלוונטיות נוספות לעניין הסימון התזונתי. בסעיף 3.6 לתקן 1145 נקבע באופן הבא ביחס לסימון התזונתי:

“הסימון יהיה ברור, קריא ובר קיימא...”

ובסעיף 3.10 לתקן ישראלי 1145 נקבע באופן הבא:

“הסימון יהיה בולט בעין. אם הוא בצבע, יהיה צבעו שונה מצבע הרקע”

המשיבה הפרה את הוראות הדין

31. המשיבה הפרה את הוראות הדין.

32. המשיבה הפרה את הוראות הדין. כל המוצרים הרלוונטיים הינם במשקל העולה על 25 גרם ומכאן שגודל האותיות והספרות המינימאלי הוא 1.5 מילימטר. בניגוד להוראות הדין פעלה המשיבה באופן הבא:

א. גודל האותיות והספרות ברשימת הערכים התזונתיים איננו 1.5 מ"ל - אלא קטן יותר.

החובה נועדה להגנתו של תלכו

33. מיותר לציין כי תכליתם של הדינים המפורטים לעיל היא הגנת הצרכן או שמירה על בריאות הציבור, והדבר אף עולה משמם של דברי החקיקה).

34. מיותר לציין, כי הדינים שצוינו לעיל מטרתם לוודא כי בעת רכישת המוצר /או צריכתו יהיה מצוי בידי הצרכן המידע השלם והמלא אודות רכיבי המוצר וערכיו התזונתיים, על מנת שיוכל זה להחליט מה לצרוך וממה להימנע.

נגרם למבקש נזק אותו נתכוון החיקוק למנוע

35. עקב הפרת הוראות הדין בידי המשיבה, נגרם למבקשת נזק ממוני, וכן נזק שאינו ממוני.

36. לו היה המוצר מסומן באופן חולם, הייתה המבקשת נמנעת מרכישתו. המבקשת מעריכה כי היא שילמה סך כולל של כ 103.9 ₪ בגין המוצר אותו רכשה.

37. המבקשת מעריכה את נזקה הכלכליים בסך של 20 ₪.

38. כמו כן, המבקשת סבורה כי היא זכאית לפיצוי בגין נזקיו הבלתי ממוניים ובכלל זאת עקב הפגיעה באוטונומיה, והרגשות השליליים הנלווים לכך עוגמת נפש ורגשות אי נוחות, אותם היא חשה. זכותה של המבקשת להחליט מה לצרוך וממה להימנע. המבקשת נפגעה, עקב כך שלא היה ביכולתה לעיין באופן סביר בפרטי הרכיבים והסימון התזונתי. המבקשת לא היתה מעוניינת לצרוך את המוצר לו ידעה מהו הסימון התזונתי שלו. המבקשת חשה חוסר נוחות עקב הצורך לאמץ באופן בלתי סביר את עיניו, ותסכול רב עקב חוסר היכולת לעיין בפרטי הסימון התזונתי.

39. בע"א 1338/97 תנובה נ' ראבי, פד נז(1) 672, 682, נאמרו הדברים הבאים בידי כב' השופטת נאור:

הנוק הלא ממוני שהתובע טוען לו מאופיין בתחושת הגרעל הנובעת מכך שמדובר בסליקון, על כל המטען האסוציאטיבי המלווה תומר זה. לדעתי, נזק מסוג זה הוא לכאורה נזק ברי-פיצוי. הטעיה בדבר תכולת החלב במקרה זה היא לכאורה בגדר פגיעה באוטונומיה של הפרט. אנו עוסקים במוצר מזון. זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה יימנעו. מי שרוצה למשל לצרוך רק מזון כשר, ריסתבו לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גרעל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני, והתברר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. מי שמבקש לקנות חלב ול שומן דחיקא לא יסבין עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו שיעור השומן גבוה, ולהפך. בכל המקרים הללו וכמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הרעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף. לכל צרכן וצרכן העדפות בנוגע למונוטחיו, העדפות המבטאות לעתים את האידאולוגיה שהוא מאמין בה בדרך לחיים נכונים או בריאים. אכן, זה שאינו שומר כשרות יוכל לומר לשומר הכשרות: מה קרה אם אכלת מזון שאינו כשר; לא נגרם לך כל נזק. לא זו השקפתו של מי שמבקש לשמור על כשרות או לאכול רק מזון אורגני או מזון ול שומן.

וכך קבעה כב' השופטת פרוקציה באותו עניין (בפסקה 13 לפסק-דינה):

"בענייננו מדובר בהוספת מרכיב לדבר מאכל תוך הפרת חובת התקן הרשמי בלא שהצרכן ידע את דבר קיומו של אותו מרכיב כמזון שצורך ובמצאות דברים שבה אותו תוסף מזון איננו מוזק לבריאות. לשאלה באיזו מידה עוגמת נפש של צרכן במצב דברים זה היא בבחינת נזק הנובע ממהלכם הטבעי של הדברים, אין תשובה אחידה אשר קורצה מעור אחד. אכן עשויים להיות מצבים קיצוניים שבהם הטעיה לגבי מרכיבו של מוצר אכילה, גם כשאין בהם נזק בריאותי, עשויה להיות בעלת חשיבות מיוחדת לצרכן מהיבטים שונים, למשל מבחינה ערכית, מבחינת השקפת עולמו או עקב קיומה של העדפה מוגדרת למוצר בעל מרכיבים מסוימים לצורך השגת תכלית ספציפית. כך למשל הצגת מוצר אכילה ככשר אף שאינו כשר, או הצגת מזון כמזון אורגני אף שאינו כזה, או הצגת מוצר כדל-שומן בעוד שלמעשה הוא רב-שומן – אלה עשויות במקרים מסוימים להוליד נזק לא ממוני שניתן לומר במידת ודאות כי הוא נגרם באורח טבעי וכמהלכם הרגיל של הדברים כתוצאה ישירה מעוולת הנתבע. בסוג מקרים אלה מצויה בלב הצרכן העדפה ברורה ומוגדרת למוצר בעל אפיון מסוים – בין העדפה שמקורה בערכי רת והשקפת עולם, בין העדפה הנובעת מערכי טבענות ובין העדפה הבנויה על תכלית לשלוט בהיקף הקלוריות הנצרכות מהמזון, וכיצא באלה עניינים. פגיעה בהקשרים אלה בזכותו של הצרכן לבחור את המוצר הראוי בעיניו היא פגיעה ממשית בתחום העדפותיו כפרט, ונזקו הכללי מפגיעה זו אינו קשה להוכחה.

קיומה של הערפה מוגדרת ובוטחה של הצרכן לרכוש מוצר בעל איכויות מוגדרות עשוי לתת בידו כלי לגיטימי לתבוע את נזקו מהמשווק על הפרת חובתו שלא להטעותו לגבי תכונותיו של המוצר הנרכש. עלה מסוג זה עשויה במקרים מתאימים גם להצדיק תובענה ייצוגית אשר את בני קבוצתה, השותפים לתובענה, ניתן להגדיר בלא קושי מיוחד. אולם המקרה שלפנינו הוא שונה, והתשובה לו קשה ומורכבת יותר.

40. זכאותה של המבקשת לפיצוי בגין הנזק הבלתי ממוני שנגרם, מתיישבת אף עם האמור בפסק-דינו של ביהמ"ש העליון בע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' אלי גורדון, פ"ד (1) 113, שם נאמרו הדברים הבאים בהקשר לתגדרת נזק (בעמ' 140):

"הגדרה זו רחבה היא הן לענין הפגיעות הנזכרות ברישא והן לענין אלה הנזכרות בסיפא .. היא כוללת את כל סוגי הנזק, בין פיסי ובין שאינו פיסי, בין ממתני ובין שאינו ממוני. ביסוד ההגדרה עומדת המציאות המוחשית. היא משתרעת הן על נזק פיסי והן על נזק כספי; הן על פגיעה בתחושות גופניות ונחוחות, שיש להן ביטוי פיסי, והן על פגיעה בתחושות גופניות ונחוחות, שיש להן ביטוי פיסי. לא היה מקום, על-כן, מבחינת היקפו של המושג "נזק", שלא לכלול בתוכו שלילת נוחות גופנית, סבל נפשי ופחד, שאין להם ביטוי פיסי."

41. כמו כן זכאית המבקשת לפיצוי בגין יכולת ההשוואה שנשללה ממנה. הכיתוב הקטנטן מנע מהמבקשת לערוך השוואה בין מוצרים שונים ולבחור את המוצר הרצוי לרכישה ולצריכה. כפי שנקבע בתא (חי') 1169-07 לאה הראל נ' שטראוס מחלבות בע"מ (20.10.2010), פורסם ב"נבו":

המבקשת טענה שהנזק שנגרם לה הוא העדר אפשרות להשוות את מחירי המוצרים למחירי מוצרים אחרים, דבר שהיה אפשרי אם המשיבות היו מסמנות את אריות המוצרים כנדרש על פי התקן. נזק כזה אמנם אינו נזק ממוני או רכשתי, אך הוכר בפסיקה כנזק שיש לפצות עליו. ומאז שנפסקה ההלכה בענין ראבי (ראו: עא 1338/97 תגובה מרכז שיתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' תופיק ראבי, נו (4) 673 (2003)) אין עוד מניעה הלכתית להכיר בפגיעה שתיגרם לצרכן ביכולתו לקבל מידע, שיאפשר לו להשוות מחירים ולרכוש את המוצר שבו יחפוץ על יסוד שיקולי מחיר, איכות ושאר שיקולים שהם רלוונטיים להחלטה צרכנית, כנזק שהוא בר פיצוי בתובענה מעין זו שלפנינו (ראו למשל: כשי"א (ת"א) 1877/06 (תא 1036/06) שרית טל נ' מרכז רפואי רבין (קמפוס ביליתסון) (טרם פורסם, [פורסם כנבו] 31.5.10)). נזק כזה ניתן לראות כנובע הן מהפרת החובה החקוקה והן מהפרת איסור ההטעה המיוחדת למשיבות ומשום כך אין מנוס מלדחות טענה זו של המשיבות

42. בנסיבות הענין, תסתפק המבקשת בדרישה צנועה לפיצוי עקב הפגיעה באוטונומיה, הגם שניתן היה לנקוב בסכומים גבוהים בהרבה. המבקשת מעריכה את הפגיעה באוטונומיה בסך של 50 ש"ח. נזקיה של המבקשת מסתכמים על-כן בסך 70 ש"ח.

3.ג. הטעיית הצרכן

43. חוק הגנת הצרכן הינו דבר חקיקה צרכני שתכליתו – הגנה על הצרכן. בין היתר, מטרת החוק היא למנוע הטעייה של הצרכן ולגרום לעוסקים במשק להביא לידיעת הצרכן מידע מלא אודות הנכס או השירות הנרכש. על תכליתו של חוק הגנת הצרכן עמדה כב' השופטת שטרסברג-כהן בע"א 1977/97 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד (4) 584, בפסקה 9 לפסק דינה:

החוק בא להשליט אורחות התנהגות על המגזר העסקי ולקבוע כללי משחק הוגנים ביחסים שבין הצרכן לעוסק. החוק בא להבטיח כי העוסק לא ינצל את מעמדו הכלכלי העדיף על-מנת להתעשר שלא כדין על חשבוננו של הצרכן. על-מנת להגן על הצרכן נקבעו בחוק "...שורה של חובות ואיסורים על העוסקים – היצרנים, היבואנים, הסוחרים ונותגי השירותים – שמטרתם הכוללת היא למנוע הטעיית הצרכן, להביא לידיעתו מידע מלא ככל האפשר על טיב העסקה שהוא עומד לעשות, ולתת לו כלים לממש את זכויותיו..."

וכפי שנקבע ברע"א 8733/96 ריברס לנגברס נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(1), 168:

מטרתו של החוק אם כן, להגן על הצרכן, כך שבעשותו עסקה יעמוד לרשותו מלוא המידע ההוגן והנאות, על פיו יוכל לכלל צעדיו ולגבש החלטתו בדבר פעילותו הצרכנית. "חוק הגנת הצרכן נמנה עם התחיקה המתערכת בחושים שבין צודים לא שורים, והמטילה על הצד החזק - הספק - חובת הוגנות מוגברת כלפי הצד החלש - הצרכן ... חוק הגנת הצרכן מבקש לאזן את חוסר השוויון שבין הצדדים על-ידי הטלת חובת גילוי על ספקים".

44. סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, שכותרתו "איסור הטעיה", קובע את הבאות:

2. איסור הטעיה¹

(א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת – העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים לעסקה:

- (1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;
- (2) המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס;
- (3) מועד ההספקה או מועד מתן השירות;
- (4) השימוש שניתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שניתן להסיק מהם והסיכונים הכרוכים בהם;
- (5) דרכי הטיפול בנכס;

(11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם;

¹ ההדגשות, כאן ובכל מקום אחר, אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

45. על יסודות עילת ההטעיה עמדה כבי השופט שטרסברג כחן ברע"א 2837/98 ארז נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נד(1) 600, בפסקה 8 לפסק דינה:

הטעיה היא הצהרה כזו. ההטעיה נוצרת כאשר קיים מער בין הדברים הנאמרים (או המסתורים) לבין המציאות. הטעיה יכולה ללבוש שתי צורות: האחת, הטעיה במעשה על דרך של מצג שווא הכולל פרטים שאינם תואמים את המציאות; השנייה, הטעיה כמחול, קרי: אי-גילוי פרטים מקום שיש חובה לגלותם (ראו: ג' שלו דיני חוזים [9], בעמ' 225; ד' פרידמן, נ' כהן חוזים (כרך ב) [10], בעמ' 787). דוק: אין דין עילת ההטעיה לפי דיני החוזים כדינו של איסור ההטעיה על-פי חוק הגנת הצרכן. בעוד שבדיני החוזים על-מנת שתתגבש עילת ההטעיה נדרש כי הצד הטוען להטעיה אכן טעה ובשל טעותו זו התקשר בחוזה (ראו סעיף 15 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973), הרי שהאיסור מבחן חוק הגנת הצרכן רחב יותר והוא חל על כל ידבר... העלול להטעות צרכן" (ההדגשה שלי – ט' ש' כ') גם אם הלה לא הוטעה בפועל (ראו: סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן וכן ע"א 1304/91 טפחות – בנק משכנתאות לישראל בע"מ נ' ליפרט [1], בעמ' 326).

46. מעשיה של המשיבה עולים כדי הטעיית הצרכן בעניין מהותי בעסקה, לרבות לעניין הטיב והמהות של הנכס, ולרבות לעניין מרכיביו. ציון הערכים התזונתיים באותיות קטנטנות עולה כדי הטעיה בוטה של הצרכן בעניין שהוא מהותי בעסקה.

47. לו היו המוצרים מסומנים באופן הולם, היתה המבקשת נמנעת מרכישת המוצר אותו רכשה ורוכשת מוצרים חליפיים.

48. מסקנת הדברים היא כי גם עילת ההטעיה עומדת למבקשת. הנוקיס שנגרמו למבקשת הם אלו המפורטים לעניין עולת הפרת חובה חקוקה.

ג. 4.2. צו הצהרתי וצו עשה

49. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צו הצהרתי, ולפיו המשיבה פעלה בניגוד לדין בכך שסימנה את המוצרים נשוא התביעה בניגוד לדין. כמו כן, מתבקש ביהמ"ש הנכבד ליתן צווי עשה, ולחורות לנתבעת לחדול באופן צופה פני עתיד מחפרת הוראות הדין, כדלקמן:

א. צו המורה למשיבה לסמן את הערכים התזונתיים באופן ברור ונהיר, בטבלה, ובגודל אות או ספרה המשתווה או עולה על 1.5 מילימטרים.

50. סעדים שכאלו הינם אפשריים ואף ראויים בהתאם להורות חוק תובענות ייצוגיות. כפי שנקבע בידי כבי השופט אלטוביה בבש"א (ת"א) 21177/04 גינדי טל נ' מגדל חברה לבטוח בע"מ (נבו, 15.1.2009):

"כפי שנקבע לעיל, הפרו המשיבות את חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן בכך שלא הסבו את תשומת לבם של המבוטחים המשרתים בצה"ל כי בעת השרות כפופה יכולת ניצול הפוליסות להוראות רשויות

הצבא. לפיכך, יש להיעתר לבקשתם של התובעים ולהעניק להם את הסעד ההצהרתי החלופי הנדרש על דים, היינו תיקונם של הפגמים שנפלו בפוליסת...

לא נותר אלא לקבוע כיצד על המשיבות למלא אחר חובת הגילוי הייזום בקשר עם הוראות הדין הצבאי. כאשר לכך, יש להתייחס לנדרש מהמכתב בשני מועדי הזמן הרלוונטיים למידע נשוא התובענה, היינו בשלב עובר לכריחתו של הסכם הביטוח ובמהלך תקופת הביטוח עובר לגיוסו של המבוטח. ראשית – על המשיבות, לכלול בפוליסת הביטוח פסקה "כולטת", במשמעות שניתן למונת זה בדין הביטוח, המפנה את תשומת לב המבוטח כי השימוש בפוליסה כפוף בעת השרות הצבאי להוראות הצבא המשתנות מפעם לפעם. שנית – על המכתב ליידע את המבוטח לקראת מועד גיוסו הצפוי, במועד שמאפשר ביטול ההתקשרות מבחינת גבית תשלומי הפרמיה, כי אופן השימוש בכיסוי הביטוחי מושפע מהוראות הצבא..

וכפי שנקבע גם בת"צ 9386-03-09 שזר ואח' נ' מפעל הפיס (17/11/2009, נבו), בפסקה 10 להחלטה:

"האם מבחינת מדיניות משפטית ראוי להכיר בעילה שהסעד המבוקש בה הוא ציורי במסגרת תובענה ייצוגית? לכאורה סעד של ציורי הוא התגלמות הסעד "הטהור" כתובענה ייצוגית אשר נועד לעשות שירות ציבורי לציבור כולו ואין ענינו - כסף. עם זאת יכול לטעון הטוען כי התובע ערשה מלאכתו קלה, נוכח הקושי להוכיח נזק לקבוצה בתביעה כספית, הוא מסתפק בסעד של ציורי ומותיר את הקבוצה ללא סעד ממשי שהוא הפיצוי. כמו כן פסק דין שינתן בעניין הציורי יהווה מעשה בית דין שיכול את חברי הקבוצה וימנע מהם להגיש תביעה אישית כספית (אלא אם כן תוכר זכות לפיצול סעדים - ואינני מביעה רעה לעניין אפשרות זו במסגרת תובענה ייצוגית). התשובה היא שלבית המשפט שיקול דעת לגבי כל תביעה אם לאשר אותה כתובענה ייצוגית (סעיף 8(א) בחוק תובענות ייצוגיות). על בית המשפט לשקול כל מקרה לגופו. נראה לי כי במסגרת שיקול הדעת רשאי בית המשפט לשקול - אם השירות הציבורי "שערשה" הצו חשוב כשלעצמו, ככל שהוא עונה על מטרות חוק תובענות ייצוגיות; שאם לא תותר הגשת התביעה כתביעה לסעד של ציורי ולא יוכל תובע ייצוגי לתבוע בסעד של פיצוי, עקב המגבלות של הפסיקה, לא ימצא הליך אוזרחי (להבדיל מהליך מנהלי או פלילי) שיוכל לאכוף הוראות דין שבגינן עומדת זכות להגיש תובענה ייצוגית; שהצרכן הכרוד לא יטרח להגיש תביעה אישית שלא במסגרת תובענה ייצוגית למתן ציורי הואיל וההוצאות הכרוכות בהגשת תביעה מעין זו גבוהות מאד לעומת הפיצוי הכספי שהוא עשוי לזכות בו."

לאישור צווי עשה כפיצוי בתובענה ייצוגית ראה בשא 3423/07 דוד סלומון נ' מחלבות גד בע"מ (נבו, 3/9/2009), וכן תצ (מרכז) 1925-08-09 אמיר רזונברג נ' אי.פי.אי. (תנועה וחניה) (ישראל) בע"מ (נבו, 5/7/2010) שם נקבע כי:

"תכליתה של התביעה מהסוג הנדון היא אכיפת חוק חניה לנכים וחוק שיוויון זכויות, והגברת המודעות להוראות התוקים, של אנשים עם מוגבלות ושל הציבור וגופים ולבנטיים אחרים, כמו המפעיל בעניינו. חוק חניה לנכים מטרתו, בין היתר, להבטיח נגישות של אדם עם מוגבלות למקומות ציבוריים שהגישה הנגישה היחידה אליהם היא דרך חניה הכרוכה בתשלום. סעיף 34 בחוק מחיל על המפעיל או המחזיק של המקום הציבורי חובה לשלם בעד חניה במקום ככל שנדרש מקום חניה לאדם עם מוגבלות. משמע - אדם עם מוגבלות זכאי לפטור מתשלום בעד חניה במקום ציבורי כאמור.

נראה לי כי הסדר הפשרה המוצע מקדם תכליות אלו בצורה נאותה. הנתבעת חדלה לגבות תשלום מחברי הקבוצה. הוצב שילוט בכניסה לתנין, על מכוונות התשלום וכיציאה מהתנין. המודיע לחברי הקבוצה על זכותם לחנות ללא תשלום. בכך פעלה הנתבעת ליידוע חברי הקבוצה בדבר זכותם לפטור מתשלום עבור התניה. בכך גם הושגו מטרת החוקים.

כמו כן נראה כי עקב הבקשה נושא הדין תראג הרשות לכך שהמפעיל החדש של התנין שבא תחת הנתבעת, ינהג על פי הוראות החוקים. הרשות אמנם לא הייתה צד בהליך אך נכחה בדין שהתקיים ביחס 16.2.10 נוכח בקשת הנתבעת לצידופה כמשיכה נוספת בבקשת האישור. אני ערה לכך שההסדר אינו כולל השבה ואולם נראה לי כי בנסיבות העניין שלפניי ההסדר סביר למרות האמור...".

ג.3.4. סעד כספי

51. לחברי הקבוצה נגרם נזק ממוני, וכן נגרם לחברי הקבוצה נזק בלתי ממוני.
52. לצורך הערכת הנזק המצרפי שנגרם לחברי הקבוצה, יש צורך בקבלת נתונים מהמשיבה. לעניין הנזק הממוני, ניתן יהיה לחשבו בהסתמך על נתוני המכירות של המשיבה.
53. לעניין הנזק הלא ממוני, הנתונים להם תידרש המבקשת נדרשים להתייחס לכמות לקוחותיה של המשיבה או למצער תסתפק המבקשת בכמות המכירות מתוכה ניתן יהיה לגזור (באופן סטטיסטי) את מספר הלקוחות.
54. בהעדר נתונים, ננסה להעריך את נזק המצרפי של חברי הקבוצה על סמך הערכות שמרניות.
55. הואיל ומדובר בתובענה ייצוגית, וסכום הפיצוי הכולל אינו בהכרח גזר מסכום הנזק שנגרם לחברי הקבוצה, תעמיד המבקשת את סכום התביעה, על הצד הנמוך, קרי על סך 5,000,000 ₪.
56. לאחר מועד אישור התובענה כייצוגית, יתבצע הליך גילוי מסמכים מסודר, ולאחריו ניתן יהיה לחשב בצורה מדוייקת יותר את הנזק המצרפי אשר נגרם.
57. מכל האמור לעיל מתבקש ביהמ"ש הנכבד לעשות שימוש בסמכותו ולחזרות כדלקמן:
 - א. לאשר את ניהול התובענה כתובענה כייצוגית, לדון בה ולהכריע בה לטובת המבקשת.
 - ב. להורות על חזרכים להוכחת נזקם של יחיד הקבוצה.
 - ג. לפסוק לטובת חברי הקבוצה פיצוי כולל בסך 5,000,000 ₪ (או כל סכום אחר אותו ימצא ביהמ"ש הנכבד לנכון לפסוק בנסיבות העניין בהתחשב בין היתר בשאלה אם לאחר הגשת התביעה המשיכה המשיבה במעשיה הפסולים).

- ד. להורות על מתן צווי עשה וצווים הצהרתיים כמפורט לעיל.
- ה. לפסוק פיצוי מיוחד למבקשת בגין הטרחה, והסיכון אותם נטלה על עצמה למען חברי הקבוצה.
- ו. להורות על תשלום שכר טרחה לעורכי הדין המייצגים בהתאם לשיקולים שפורטו לעיל.

יוחי גבע, עו"ד
ב"כ התובעת

סכום התביעה הקבוצתית: 5,000,000 ₪
סכום התביעה האישית: *he 70*
הגדרת הקבוצה: כלל צרכני המוצרים.
שאלה משפטית: האם הופרו תקנות הגנת הצרכן
סעד מבוקש: צו עשה + פיצוי כספי
מ"ד עו"ד יוחי גבע (יחיאל) 30122

תקנות תובענות ייצוגיות, חש"ע-2010

טופס 3

(תקנה 19)

הודעה למנהל בתי המשפט¹

לכבוד

מנהל בתי המשפט

הנדון: הודעה לסי חוק תובענות ייצוגיות

מספר תיק:

בבית משפט: מחוזי ירושלים

שמות הצדדים: 1. אגודת יוצאי כאמצעות ב"כ עו"ד יוחי גבע

2. באמצעות ב"כ

3. באמצעות ב"כ

נגד

קרית אתא תל אביב באמצעות ב"כ

פרטי המודיע:

שם: עו"ד יוחי גבע

כתובת: דרך מאיר ויסגל 2, רחובות

תפקיד בהליך: תובע נתבע ב"כ תובע ב"כ נתבע חבר קבוצה אחר

זאת הודעה על:

הגשת בקשה לאישור לפי סעיף 6(א) לחוק; הגדרת הקבוצה לפי הבקשה: כלל צרכני המוצרים מועד הגשת הבקשה: 5.11.15; שאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה לפי הבקשה: האפ הופרו התקנות; תמצית הבקשה לאישור התובענה: הפרת תקנות; הסעד המבוקש: כספי וצו עשה; הסכום או השווי המשוערים של תביעות של כל הנמנים עם הקבוצה: 5,000,000 ש"ח [סה"כ 20 מיליון];

החלטת בית משפט להתיר צירוף של אדם לקבוצה לפי סעיף 10(ב) לחוק;
 החלטת בית משפט בדבר אישור תובענה ייצוגית או בדבר דחייה של בקשה לאישור לפי סעיף 14: הגדרת הקבוצה לפי סעיף 14(א)(1): ; עילות התובענה והשאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה לפי סעיף 14(א)(3): ; הסעדים הנתבעים: [סה"כ 20 מיליון];

החלטת בית המשפט ולפיה ניתן להגיש בקשה למינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג במקום תובע מייצג או בא כוח מייצג לפי סעיף 16(ד)(1) לחוק;

לא הוגשה לבית המשפט, בתוך התקופה שקבע, בקשה למינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג במקום כל התובעים המייצגים או כל באי הכוח המייצגים בתובענה ייצוגית אשר בית המשפט אישר את הסתלקותם או מצא שנבצר מהם להמשיך בתפקידם לפי סעיף 16(ד)(2) לחוק;

הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה לפי סעיף 18(ג) לחוק;

החלטת בית משפט בכל הנוגע להסדר פשרה לפי סעיף 19 לחוק;

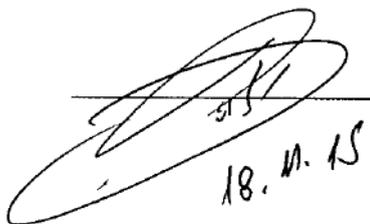
אחר:

להודעה זו מצורפים המסמכים האלה:

1. תביעה ייצוגית

2. בקשה לאישור תובענה ייצוגית

¹ פורסם ק"ת חש"ע מס' 6915 מיום 29.7.2010 עמ' 1442.

18.11.15

